

Lao-ce:
Tao Te King

Fordította: Ágner Lajos

1. AZ ÖRÖK TAO

A Tao, amelyet szavakkal kifejezhetünk,
nem az örök Tao.
A név, melyet az ember ki tud fejezni,
nem az örök név.
A meg nem nevezhető Tao az égnek és földnek ősoke.
A megnevezhető Tao minden teremtmény ősanja.
Már a régiek szerint:
csak az állandó vágy nélküli állapot
tesz képessé a fenséges titok szemléletére.
Ellenben, aki nem szabadul meg a vágyaktól,
csak a külső jelenségeket szemlélheti.
Ez a kettő tulajdonképpen eredetében egy.
Csak nevük különböző.
Ez az egység a nagy titokzatosság, titkok titka.
Minden titkok megnyilvánulásának kapuja.

2. A BÖLCS PÉLDÁJA

A világon mindenki felismeri a szépet,
de ezzel együtt a rútat is.
Mindenki megismeri a jót,
de ezzel együtt a rosszat is.
Azért olvassuk a régi írónál:
a lét és nemlét eszméje egymásból fakadnak.
A nehéz és könnyű egymástól érthetők.
Hosszúság és rövidség egymást magyarázzák.
A magas és mély is egymástól érthetők.
Szó és hang szintén egymástól érthetők.
Elöl és hátul egymásból következnek.
Ezért a bölcs mindenben kitart
az akarat nélküli cselekvés mellett.
Példaadás, nem szó az ő tanítása.
A teremtmények körülözlönlik
és ő nem hagyja őket cserben.
Alkot s magának nincs semmije.
Munkál s a munka jutalmára maga nem tart számot.
Ha műve be van fejezve, magának nem igényel semmit.
És mert sohasem igényel semmit, sohasem veszthet semmit.

3. A FÖLDI BÉKE

Ha a fejedelem az előkelőket nem részesíti előnyben,
akkor nem lesz irígység és versengés az emberek között.
Ha nem helyez súlyt a nehezen elérhető dolgokra,
akkor a nép között nem lesznek rablók és tolvajok.
Aki nem törekszik érzéki dolgokra,
annak lelke nyugodt.

Tehát a bölcs uralkodó úgy kormányoz,
hogy a nép szívét megszabadítja az érzéki vágyaktól.
És lelküket erőssé teszi.
Azon van, hogy a nép igénytelen maradjon,
de jellemszilárd legyen.
Mindig óvja az embereket a téves ismeretektől,
és mentessé teszi őket a vágyaktól.
Azon van, hogy akiknek csak
külvilági ismereteik vannak,
ne hirdethessék azokat
tevékeny törtetés nélkül
s így rend lesz a birodalomban.

4. A TAO ÖRÖKTŐL FOGVA VAN

A Tao lény nélküli,
mégis hatásában kifogyhatatlan.
Az ő titokzatos mélysége
minden dolgok forrása és teremője,
egyszerű,
nem hivalkodó,
láthatatlan
örökkévaló némaság.
Nem tudom, kitől lett,
előbb volt, mint az Úr.

5. A TAOT BENSŐNKBEN KELL MEGISMERNI

Az ég és föld nem ismeri a részrehajlást.
Minden teremtményt úgy tekint,
mint egy áldozati szalmabábot.
A bölcs ember nem ismeri a részrehajlást,
úgy tekint az embereket, mint a szalmabábokat.

Az ég és föld közti úr
nemde hasonló a fűvóhoz?
Ez a látszólagos úr,
mint a fűvó, kimeríthetetlen.
Minél jobban mozgásban van,
annál hatékonyabb.
A Tao szavakkal meg nem nevezhető,
bensőnkben kell megismernünk.

6. A TAO A TEREMTÉS FORRÁSA

A mélység szelleme halhatatlan,
ezért nevezzük a titokzatos égi anyának.
Ő az örök teremtés forrása,
a mindenség kezdete.
Örökké levő és tevékenységében szüntelenül ható.

7. AZ ÖNZÉS ELLEN

Ég és föld örök
és miért örök mindakettő?
Mert nem magukért élnek,
azért élnek örökké.
Ezért a bölcsnek is a maga énje közömbös.
És így lesz ő a legnagyobb a többi emberek között.
Nem magának él,
azért tűnik ki egyénisége a többiek között.
Tökéletes, mivel nincs benne önzés.

8. A TÖKÉLETES EMBER

A legfőbb jóság hasonlatos a vízhez.
A víz természeténél fogva hasznára van a lényeknek.
Mert nem áll ellen abban,
hogyan magában akarna maradni.
Mivel megelégszik olyan helyekkel is,
amit az emberek kerülnek,
azért közel van a Taohoz.
A tökéletes ember is az alsóbb helyeken szeret lakni.
Gondolkodásában szereti a mélységet,
az emberekhez jóakaró,
a beszédben őszinte,
a kormányzatban szereti a rendet,
a munkában a lehetőségekhez alkalmazkodik,
vállalatait a maga idejében végzi,
nem törtet, azért nincsenek ellenségei.

9. A BÖLCS ZÁRKÓZOTTSÁGA

Jobb az edényt tele nem tölteni,
semhogy két kézzel kelljen vinni
a túlságosan teli edényt.
Ha az éles tárgyat gyakran használják,
elveszti az élet.
Az arannyal és drágakövekkel megrakott házra
senki sem tud vigyázni.
Ha a gazdagsághoz és ranghoz dőlyf járul,
ez romlást von maga után.
Ha valaki érdemes munkát végzett,
és dicsőséget szerzett magának,
az vonuljon vissza,
ezt rendeli a Tao.

10. AZ IGAZI ERÉNY

Akinél ész és szív összhangban van,
annál nincs meg hasonlóság.
Aki szenvedélyeit legyőzi,
s magát szelidségre kényszeríti,
annak lelke hasonlatos a kis gyermekéhez.
Aki belsejét megtisztítja,
minden vétektől mentes lesz.
Aki a népet szeretve kormányozza az országot,
nem uralkodik sok rendszabállyal,
a dolgok folyását a természetre bízva,
az élet minden körülményei között nyugodtan élhet,
mint ahogy az anyamadar nyugodtan ül a fészkében.
Aki a dolgok mélyéig hatol, meglehet ismeretek nélkül.
A bölcs oltalmazza és ellátja a népet.
Alkot és mitsem igényel.
Hatékony s amellet szerény,
uralkodik zsarnokság nélkül,
ez az igazi erény.

11. ANYAG ÉS LÉNYEG

A kocsikerék harminc küllője,
mely egy kerékagyban találkozik,
a közepén levő úr által lesz használhatóvá.
Az agyagból készült edény azáltal válik használhatóvá,
mert belseje üres.
A falba vágott ajtó és ablak használhatósága abban van,
hogy a falban ürt alkotnak.
A ház használhatósága abban van,
hogy a falak közt úr van.
Tehát az anyag a dolgok hasznosságát,
az anyagtalan a lényegét határozza meg.

12. A VÁGYAK FÉKEZÉSE

Az erős fény megvakítja az embert.
Az erős hang az ember fülét süketté teheti.
Az erős fűszer a nyelv ízlelő képességét eltompítja.
Lóverseny és vadászat elvadítják az emberi vágyakat.
Nehezen elérhető drágaságok az embert gonoszra csábítják.
Ezért a bölcs a lelke sugallatát követi
és nem a szem kívánságait.
Ez utóbbit figyelmen kívül hagyja
és az előbbit gondozza.

13. RANG ÉS MÉLTÓSÁG ELLEN

Rang és kegyvesztés egyaránt nyugtalanságot okoz.
A rang, a méltóság teher, mint a test terhe.
Mit akar ez mondani?
„A méltóságtól úgy féljete, mint a kegyvesztéstől”.
A méltóság lealacsonyít.
Egyaránt félelmet ébreszt,
akár elnyeri, akár elveszti az ember.
Így értendő, hogy a rangtól úgy kell félni,
mint a kegyvesztéstől.
Mit jelent ez?
„A méltóság teher, mint a test terhe”.
Ugy-e a test terhe?
De, ha már megszabadultunk a testtől,
a terhet sem kell többé cipelnünk.
Aki úgy szereti és becsüli az országot, mint önmagát,
az méltó az ország kormányzására.

14. A TITOKZATOS DICSÉRETE

Föltekintünk rá és nem láthatjuk,
mert a Tao láthatatlan.
Felfigyelünk rá és nem hallhatjuk,
mert a Taot érzékelni nem lehet.
Utána nyúlunk, meg nem foghatjuk,
mert a Tao anyagtalan.
A Tao lényegének ez a háromsága
el nem választható egymástól.
Ez a három különböző tulajdonság egységet alkot.
Felszíne nem látható,
mélysége kifürkészhetetlen,
örökké áradó, de megnevezni nem tudjuk,
önmagától van és láthatatlan,
alaktalan alak
és kép nélküli kép.
Láthatatlan, meg nem nevezhető,
se eleje, se háta nem látható.
Aki felfogja a régi mestereket,
uralkodik a jelenen,
mert megismerte minden idők őскеzdetét,
azaz megtalálta a Taohoz vezető utat.

15. AZ ERÉNY RÉGI PÉLDAKÉPEI

A hajdankor bölcsei okosak, finomak,
szellemesek, mélyértelműek voltak.
Mivel mélyértelműek voltak,
nem értették meg őket teljesen.
Mivel nem értették őket eléggé,
azért megkísérlem őket megértetni.
Mily óvatosak voltak!
Mint az az ember, aki télen átkel a folyón.
Mily éberek voltak,
mint mikor valaki mind a két szomszédjától fél.
Méltóságosak voltak, mint egy idegen.
Előzékenyek voltak, mint amily olvadékony a jég.
Egyszerűek, igénytelenek voltak, mint a nyers fa.
Szeretetreméltóak, kedvesek voltak, mint a völgy.
Titokzatosak voltak, mint a mély víz.
Ki tudja a homályosat megvilágítani?
Ki tud életet lehelni a holt anyagba?
Aki telítve van a Taoval,
annak nincs szüksége más teljességre.
Aki más teljességre nem törekszik,
azt az új meg nem vakítja.
Az, ha egyszerű is, tökéletes.

16. VISSZATÉRÉS AZ EREDETHEZ

Aki a vágyaktól mentes,
az állandóan megőrzi lelke nyugalmát.
A dolgok keletkeznek és elmúlnak,
elérik kifejlődésüket, aztán visszatérnek eredetükbe.
Az eredethez visszatérni annyi, mint megnyugodni.
Megnyugodni azt jelenti, hogy rendeltetését betöltötte.
Rendeltetését betölteni annyi,
mint az örök rendet megismerni.
Az örök rendet megismerni annyi, mint megvilágosodni.
Aki az örök rendet nem akarja megérteni,
az a szenvedélynek hódol és romlásba rohan.
Aki az örök rendet felismeri, az nagylelkű.
Aki nagylelkű, az igazságos.
Aki igazságos, az királyi.
Aki királyi, az az égig ér.
Az égi annyi, mint a Tao.
A Tao örök.
Aki olyan, mint a Tao,
annak a test mulandósága nem árthat.

17. ESZMÉNYI URALOM

A régi kor nagy uralkodóinak kormányzata alatt
a nép csak azt tudta róluk, hogy léteznek.
Utódaikat szerették és dicsérték,
ezek utódaitól már féltek
és a későbbieket megvetették.
Aki nem hisz, benne sem bíznak az emberek.
A régi nagyok fenséges szavai
mily megfontoltak is voltak!
Ha feladataikat megoldották,
tökéletes munkát végeztek.
A nép csak ennyit mondott:
függetlenek és szabadok vagyunk.

18. AZ ERKÖLCSÖK ROMLÁSA

Ahol az emberek elhagyták a Taot,
ott emlegetik mindig az emberszeretetet és az igazságot.
A sok okoskodás és világi ismeret
teremtette a nagy hazugságokat.
Ahol a rokonok közt nincs egyetértés,
ott prédikálnak mindig családi érzésről és szeretetről.
Mikor az országban zavaros viszonyok vannak,
akkor magasztalják a hűséget és engedelmességet.

19. AZ ÁLERÉNY ÉS ÁLBÖLCSESSÉG ELLEN

Hagyjatok fel álerkölcseitekkel és álbölcsességekkel:
az emberek százszorosan boldogabbak lesznek.
Hagyjatok föl az emberszeretet és igazság emlegetésével
és a nép visszatér a gyermeki kötelességhez és szeretethez.
Hagyjatok fel az önzéssel és nyereszkedéssel,
mindjárt nem lesznek tolvajok és rablók.
Ebben a három dologban nem elég a szép látszat,
azért gondoskodjatok róla,
hogy az emberek valami maradandóhoz ragaszkodjanak.
Legyetek egyszerűek és becsületesek,
legyetek önzetlenek és fékezzétek vágyaitokat.

20. ELKÜLÖNÜLÉS A TÖMEGTŐL

Hagyjatok fel a tudóskodással
és megszabadultok a gondoktól.
Mi különbség van igen és valóban között? Semmi.
Mi különbség van jó és rossz között? Igen nagy.
Amit az egész világ félve tisztel,
azt nem szabad nem tisztelni.
Oh, határtalan setétség!
Hogy nem akar végeszakadni!
Az emberek ujjongnak örömükben,
mint fényes áldozati ünnepélyeken.
Vagy mikor tavaszi ünnepen felhágnak a toronyba.
Csak én heverek csendben, lustán,
mint aki nem kaptam jelet a cselekvésre.
Mint az újszülött, aki még nem tud nevetni.
Fáradt vándor vagyok, akinek nincs hová fordulnia.
A nagytömeg bőségben él, csak én vagyok koldus.
Valóban együgyű és zavarosfejű vagyok.
Az emberek világosságban élnek,
csak én vagyok homályos.
A tömeg víg, csak én vagyok szomorú.
Nyugtalan vagyok, mint a tenger.
Folyton üzetve, mint aki sehol sem tud megállni.
Mindenkinek van hivatása, csak én vagyok buta paraszt.
Egyedül én vagyok más, mint a többi emberek.
Mert én tisztelem teremtő és fenntartó Anyámat.

21. A SZÍV ÜRESSÉGE

A mindent teremtő erő a Taoból és általa lett.
A Tao láthatatlan és felfoghatatlanul hat a lényekre.
Láthatatlan és felfoghatatlan,
minden forma benne van.
Meg nem érthető és felfoghatatlan.
Minden dolog benne van.
Mélységes és titokzatos,
benne van a lét magva.
Ez a lényeg csálhatatlan.
Benne van a hit.
Neve kezdettől fogva mind a mai napig változatlan.
Minden dolog eredete tőle van.
Honnan tudom, hogy minden dolog eredete tőle van?
Mert ismerem a Taot.

22. AZ ALÁZATOSSÁG MAGASZTALÁSA

Ami nem teljes, teljessé válik.
Ami görbe, egyenessé lesz.
Ami üres, megtelik.
Ami öreg, megújhódik.
Akinek kevés van, annak adatik.
Akinek sok van, hiányt fog szenvedni.
A bölcs felfogja az Egyet
és ezért ő lesz a birodalom mintaképe.
Nem akar tündökölni, azért megvilágosodott.
Maga nem akar semmi lenni, ezáltal lesz fenség.
Nem dicsekszik és tökéleteset alkot.
Nem tolja magát előtérbe, mégis az élre kerül.
Nem harcol, senki nem száll vele vitába.
A régi közmondás azt tartja: „Ami fél volt, teljessé válik”.
Vajjon üres szavak-e ezek?
Bizony az igazi tökéletességhez
minden magától odaáramlik.

23. A TAO KÖVETŐJE

Keveset szólj, - ez a természetes.
A forgószelel nem tart holnapig.
A záporosó nem tart egész nap.
És kitől függ mindez?
Az Égtől és a Földtől.
Ég és Föld nem képes tartósabban hatni,
annál kevésbé az ember.
A régiek szerint:
aki a Taonak hódol, egy lesz vele.
Aki az erényt követi, annak lénye az erény.
Aki gonosznak hódol, gonoszul vész.
Aki a Taoval egy lesz, azt a Tao átöleli.
Aki az erénynek hódol, annak az erény hatalom.
Aki a gonosszal egy, azt a gonosz elpusztítja.
Bizony mondom nektek,
aki nem hisz, annak mások sem hisznek.

24. AZ ELŐKELŐSÉG

Aki lábujjhegyen áll, nem áll szilárdan.
Aki szétterpesztett lábakkal jár, nem halad előre.
Aki fitogtatja magát, az nem tündöklík.
Az önzőnek nincs becsülete.
Öndicséret nem igazi érdem.
Aki magát előtérbe tolja, az nem előkelő.
A fentieknek a Taohoz semmi köze.
Ezek annyit érnek, mint a konyhahulladék.
A bölcs, akiben a Tao van, távol van az ilyenektől.

25. A NÉGY NAGYSÁG

Van egy lény: felfoghatatlan és tökéletes.
Ég és Föld keletkezése előtt már megvolt.
Hangtalan és test nélküli.
Mindenfelé áradó.
Változhatatlan és örök.
Nevezhetjük a világ anyjának.
Mivel nevét nem tudom, elnevezem Taonak.
Meg akarom nevezni, elnevezem fenségesnek.
Fenséges annyi, mint végtelenbe haladó.
Végtelen annyit jelent,
hogy a legmesszebb távolságokig is elér.
Messze távolokba hat és mindenütt jelen van.
Már a régiek azt mondták:
A Tao nagy, az Ég nagy, a Föld nagy, a császár nagy.
Négyféle nagyság van a világon
és ezek egyike az emberek királya.
Az ember a Föld függvénye,
a Föld az Ég függvénye,
az Ég a Tao függvénye,
a Tao törvénye sajátmagában van.

26. A NEHÉZ MIBENLÉTE

A nehéz a könnyű gyökere.

A nyugalom a mozgás irányítója.

A bölcs, ha egész nap jár-kezel is,
sohasem veszti el lelki nyugalmát.

Ha pompás kastélyai vannak,
nyugodtan lakja és nyugodtan távozik belőle.

Még inkább kell lelki nyugalommal bírnia
a tizezer harci kocsis urának.

Mert, ha könnyelmű, elveszti a népet.

Ha szenvedélyes, elveszti a trónt.

27. A BÖLCS TEVÉKENYSÉGE

A jó vándor mindig megtalálja a helyes utat.

A jó szónok nem vált ki ellenzést.

A jó számolónak nem kell számológép.

A jó házgondnok nem tesz zárat az ajtókra,
mégsem törnek be a házba.

Aki mester a kötésben, nem köt csomókat,
kötését mégsem lehet kibogozni.

Ez érvényes a bölcs uralkodóra is.

A bölcs mindig tud felebarátain segíteni
és sohasem hagy el senkit.

Minden teremtményen tud segíteni,
nem hagy semmit elveszni.

Mert ő belsőleg megvilágosodott.

A magasabbrendű ember az alacsonyabbrendűek vezetője.

Az alacsonyabbrendű a magasabbrendűnek eszköze.

Aki tanítóját nem tiszteli,

aki tanítványát nem szereti,

minden tudása mellett is nagy vakságban él.

Ezt igen fontos tudni a népnek és az állam vezetőjének.

28. VISSZATÉRÉS AZ EGYSZERŰSÉGHEZ

Akiben a férfias erő mellett nőies szelidség van,
az a birodalom mintaképe.
Aki a birodalom mintaképe,
mindig megmarad az erény mellett
és hasonlatos lesz az újszülötthöz.
Aki érzi a maga felsőbbségét, s mégis alázatos marad,
az lesz a birodalom mintaképe.
Aki a birodalom mintaképe, az örök erény követője,
nyugodtan visszatérhet az ősi egyszerű élethez.
Aki érzi a maga felsőbbségét, mégis alázatos marad,
az lesz a világ mintaképe.
Aki a világ mintaképe, az örök erény követője,
nyugodtan visszatérhet az ősi egyszerűségbe.
Egyszerűsége hasonlatos a durva fához.
A fát lenyesik, mielőtt szerszámot faragnak belőle
A bölcs, aki a tökéletesség mintaképe,
a hivatalnokok közt első lesz az államban.
Igazi nagy uralkodónak nem szabad zsarnoknak lenni.

29. A BÖLCS KERÜLI A TÚLZÁST

Ha valaki a birodalmat erőszakkal akarja kormányozni,
ez, mint a tapasztalat mutatja, nem sikerül.
A birodalom szellemi eredetű alakulat,
és nem lehet erőszakkal vezetni.
Aki erőszakot alkalmaz a kormányzásban,
megrontja a birodalmat.
Aki a hatalmat zsarnoki módon érvényesíti,
az elveszti azt.
A világon minden változó és mulandó,
az emberek váltakozva,
hol elől, hol hátul haladnak,
majd erőszakosak, majd gyengék,
majd indulatosak, majd higgadtak,
majd győzők, majd legyőzöttek.
A bölcs azonban sohasem becsvágyó,
mindig kerüli a nagyolást,
kerüli mindenben a túlzást.

30. A HÁBORÚ ELLEN

Aki a Tao értelmében kormányoz,
az nem alkalmaz fegyvert a birodalomban.
Bánásmódja a kiegyenlítés.
A seregek nyomában felburjánzik a gaz és gyom.
Nagy háborúnak nyomában jár az éhezés.
A derék eltökélt, de kerüli az erőszakot.
Nem dicsekvő, sohasem fennhéjázó.
Csak akkor harcol, ha szükséges.
Távol van tőle az erőszak.
Ha a teremtmények erejükben kifejlődtek, megöregednek.
Aminek ilyen változó sorsa van, az nem Tao-szerű,
ami nem Tao-szerű, az mulandó.

31. A FEGYVEREK ELLEN

A legszebb fegyverek is szerencsétlenséget hozó eszközök,
ezért méltán ellenük van minden Tao-követő ember.
A nemes ember békében a baloldalt tartja megtisztelőnek,
a fegyverviselésnél a jobboldal a tiszteletadó.
A fegyverek szerencsétlenséget okozó tárgyak.
Nem nemeslelkű embernek való eszközök.
Nemes csak akkor él velük, mikor nem tehet másképp,
mert a bölcsre nézve a béke és nyugalom a legfontosabb.
A bölcs győz, de nem örül neki.
Mert aki örül a fegyveres győzelemnek,
az emberölésnek örül.
Aki az emberölésnek örül, nem gondolja meg,
hogyan nem éri el azt, amire
a birodalom javáért törekednie kellene.
Békében a baloldal a megtisztelő hely, háborúban a jobb.
Az alvezér a baloldalon áll, a fővezér a jobboldalon.
Ez úgy van, mint a temetési menetnél szokás.
Sok embert ölni bánatot és könnyet jelent.
Ezért a diadalmas sereg úgy vonul, mint a temetési menet.

32. A BÖLCS ERÉNYE

Az örök Tao névtelen.
Ősi egyszerűségében legyőzhetetlenül nagy.
Ha fejedelmek és királyok a Tao követői volnának,
úgy minden lény magától tisztelné őket.
Ég és föld egyesülnének és mézes harmatot hintenének alá.
A népnek nem volna szüksége uralkodókra.
Béke és rend volna a nép közt
anélkül, hogy valaki
parancsolna nekik.
Mikor a Tao teremt, csak akkor van neve.
A név elhatárolja a dolgokat.
Aki ezt felismeri és a Tao-t követi,
minden veszélyt kikerül.
A Tao rendeltetése az ég alatt,
hogy hasonlatosan a vizeket befogadó tengerhez
mindennek végtelen célja legyen.

33. KÜLÖNBÖZŐ ERÉNYEK

Aki másokat ismer, okos.
Aki magát ismeri, bölcs.
Aki másokat legyőz, erős.
Aki önmagát legyőzi, hős.
Aki megelégedett, az gazdag.
Aki bátran tör előre, az eléri célját.
Aki helyét nem hagyja el, az maradandó.
Aki a halállal nem enyészik el, annak örök élete lesz.

34. A TÖKÉLETESSÉG FELADATA

A nagy Tao mindenütt jelenvaló.
Jobbról-balról mindenütt jelen van.
Minden teremtmény egyedül neki köszönheti létét.
És ő mindegyiket gondjaiba veszi.
Teremti őket, de nem mondja a magáénak.
Minden teremtményt táplál és szeret.
De nem adja velük szemben az urat.
Mivel örökké igénytelen, a legkisebbnek mondhatjuk.
Mindent magában foglal,
de nem adja velük szemben az urat.
Azért a nagyok közt a legnagyobbnak nevezhetjük.
A bölcs ember sem adja a nagyot,
azért képes nagyot alkotni.

35. A TAO KÖVETÉSE BOLDOGSÁGOT AD

Aki a fenséges Tao mellett kitart,
annak hódol az egész világ.
Ahol az uralkodó Tao-követő, ott nincsenek bajok.
Béke, boldogság, alázat honol a birodalomban.
Ahol zene és vidám lakoma van, ott megáll az idegen.
De, sajnos, az örök Tao nem vonzza úgy az embereket.
Aki felnéz a Tao-ra, nem látja.
Aki figyel rá, nem hallja.
De aki él vele, örökké kívánja.

36. A TITOK NYITJA

A terebélyes összemegy.
Az erős gyöngye lesz.
Ami emelkedik, alászáll.
Aki kapni akar, tanuljon meg adni.
Ezen példákkal egy mélyebb igazság van megvilágítva:
„A puha legyőzi a keményt,
A gyenge legyőzi az erőt.”
Jobb a halakat meghagyni a vízben.
Legjobb, ha az emberek nem ismerik meg
a gyilkos fegyvereket.

37. A HATALOM HELYES GYAKORLÁSA

A Tao örök nyugalom, mégis örökké terem.
Oh, bárcsak a királyok és fejedelmek követnék a Tao-t.
A világ magától, belső ösztönből, változatlan maradna.
És ha vágyak támadnának, hogy átalakítsák,
én megtenném a magamét, hogy őket
a névtelen Tao igénytelenségével visszatartsam.
A névtelen Tao vezet a vágnélküliséghez,
ez vezet a lelki nyugalomhoz
és így a birodalomban tökéletes lesz a rend.

38. AZ ERÉNY

A magasabbrendű erény nem fitogtatja magát,
azért igazi erény.
Az alsóbbrendű erény mindig erénynek akar látszani,
és azért nem igazi értelemben való erény.
A magasabbrendű erény a dolgok folyását
a természetre bízta.
Az alsóbbrendű erény törtet és mindent erőszakol.
Az igazi emberszeretet tevékeny anélkül,
hogy a maga előnyét keresné.
Az igazi igazságszeretet tevékeny, célja van vele.
Az igazi erkölcs is tevékeny, de ha valaki nem követi,
kényszeríti őt, hogy kövesse.
Azért mondják:
Ahol a Taot megtagadják, ott felbukkan az erény.
Ahol az erényt nem követik, ott felbukkan a szeretet.
Ahol nincs emberszeretet, ott felbukkan az igazságosság.
Ahol az igazságot megtagadják, ott felbukkan az erkölcs.
Ez az úgynevezett erkölcs azonban csak
látszata a hűségnek
és szeretetnek és a bomlás kezdete.
A külső tudás a Tao-nak csak virága és a butaság kezdete.
Azért az igazi férfiú a belsőt igyekszik meghódítani,
és nem elégszik meg a külső látszattal.
A gyümölcsöt tartja meg és nem a virágot.
Az elsőt választja és a másodikat elveti.

39. A TÖRVÉNY FORRÁSA

Kezdetben a Taoból lettek:

Az Ég, mely a Taonak köszöni világosságát.

A Föld, mely a Taonak köszöni szilárdságát.

A Szellem, mely a Taonak köszöni az öntudatot.

A Mélység a Tao által lett teljessé.

Minden lény a Taonak köszöni az életét.

Az uralkodók a Tao által lettek a világ vezetői.

Minden a mindenható Egytől ered.

Az Ég világosság nélkül összeomlanék.

A Föld szilárdság nélkül szétmállanék.

A Szellem öntudat nélkül felbomlanék.

A völgyek víz nélkül kiszáradnának.

A teremtmények élet nélkül elpusztulnának.

Az uralkodók tekintély nélkül elbuknának.

A nagy fejedelmek és királyok magukat
árvának, csekélységnek, méltatlanoknak nevezik.

Nemde ez azért van,

mert ők a nyers földet teszik lényük alapjának.

A kocsi egyes részei még nem kocsik.

A fenti királyok kerülnek a drágakő ragyogását,
s leszállnak az egyszerű néphez,

mikor durva kődarabhoz hasonlítják magukat.

40. ŐS-TAO

A Tao útja az örök körforgás.

A Tao megnyilatkozási módja a megnyugvás.

Minden lény a létből keletkezett.

A lét az Ős-Tao-ból.

41. HASONLÓSÁG ÉS KÜLÖNBSÉG

Az előkelő gondolkodású emberek, ha a Tao-ról hallanak,
akkor minden igyekezetükkel követik a Tao-t
és nem fordulnak el tőle.

Az átlagemberek, ha a Tao-ról hallanak,
egy ideig követik, azután elfelejtik.

A közönséges emberek, ha a Tao-ról hallanak,
szeretnek gúnyolódni rajta.

Ha ily embernek a Tao nem szolgálna gúny tárgyául,
bizonyára nem volna joggal Tao-nak nevezhető.

Ezért mondták a régi verselők:

Akit a Tao megvilágosított, azt homályosnak tartják.

Aki a Tao-ban haladt előre, azt elmaradottnak tartják.

Aki a Tao-hoz hasonló, azt közönségesnek tartják.

Aki a legtokéletesebb az erényben, azt ócsárolják.

Aki tisztaéletű, az szerintük együgyű.

Akiben többféle jelenség van, azt kevésre becsülik.

A szilárd jellemű ember a gyarlók szemében ingatag.

Az igazi erkölcs az ő szemükben züllés.

A fenséges Tao olyan, mint
a végtelen négyszög, melynek nincs sarka.

A fenséges Tao olyan, mint
a végtelen nagy hang, amely ritkán hallható.

A fenséges Tao olyan, mint
a végtelen nagy edény,
amely sohasem készül el.

A fenséges Tao olyan, mint
a végtelen nagy kép,
melynek határai elmosódnak.

A Tao titokzatos és névtelen.

Csak ő képes áldani és tökéletessé tenni.

42. A TAO ÚTJA

A Tao-ból lett az egység.
Egyből lett a kettő.
Kettőből lett a három.
A háromság hozta létre a teremtményeket.
A teremtmények a Jin és Jang őselemből lettek.
Mindkettőt az életlehellet köti össze.
Az emberek nem szeretik, ha
tökéletlennek, méltatlannak nevezik őket.
De azért a fejedelmek és királyok
szokták magukat ilyen címekkel is illetni.
Azért joggal mondják:
Aki magát lealacsonyítja, fölemelkedik,
aki fölemeli magát, alább kerül.
Ezt tanítja a közmondás:
A zsarnokok nem halnak meg természetes halállal.
A magam részéről ezt én is alaptanomnak tekintem.

43. A MINDENHATÓ TEVÉKENYSÉG

A lágy legyőzi a keményt.
Az anyagtalan behatol a szilárdba.
Ebből világlik ki a cselekvésnélküliség értéke.
Tanít szavak nélkül, tökéletesít a maga példájával.
A világon csak kevésnek sikerül ez.

44. INTELMEK

Mi fontosabb: a hírnév, vagy a saját éned?
Mi ér többet: a testi jólét, vagy a vagyon?
Mi rosszabb: nyerni vagy veszteni?
A régiek azt mondták:
Aki szenvedélyek rabja, az könnyelműen sokat elpazarol.
Aki sokat gyűjt, sokat veszthet.
Aki megelégedett, az nem szenved lealacsonyítást.
Aki önmagát fékezi, elkerüli a veszélyt.
Aki megelégszik a Tao-val, azt a Tao maradandóvá teszi.

45. A LELKI TISZTASÁG ÉS BÉKE VÁLTJA MEG A VILÁGOT

A bölcs a maga tökéletességét tökéletlenségnek tartja.
Ezáltal lesz maradandó az ő hatása.
A bölcs a maga teljességét ürességnek tartja.
Ezáltal kifogyhatatlan lesz az ő tevékenysége.
A bölcs a maga egyenességét görbeségnek,
okosságát balgaságnak,
kiváló szónoki képességét dadogásnak tartja.
A mozgás legyőzi a hideget.
A nyugalom legyőzi a hőséget.
Akiben lelki tisztaság és béke van, az a világ példaképe.

46. A VÁGYAK MÉRSÉKLÉSE

Ha a birodalom népei között a Tao érvényesül,
akkor a lovakat a mezőkön ekébe fogják.
Ha a birodalomban nem érvényesül a Tao,
akkor a birodalom legelőin hadiméneket legelnek.
Nincs nagyobb vétek, mint a szenvedélyek rabjának lenni.
Nincs nagyobb boldogtalanság, mint az elégedetlenség.
Nincs ártalmasabb bűn, mint a kapzsiság.
Ezért jól jegyezzétek meg:
Aki megelégedett tud lenni,
annak örökké van mindene.

47. A BÖLCS SZEMLÉLETE

A világot megismerheti az ember anélkül,
hogymen a házból.
Az ég Tao-ját úgy is láthatja az ember,
ha nem néz ki az ablakon.
Minél messzebb megy valaki a külvilági ismeretekben,
annál kevésbé van igazi ismerete.
Ezért a bölcs ember nem megy messze,
mégis eljut a megismeréshez.
Nem látja a dolgokat, mégis meghatározza őket.
Nem törtet, mégis sikerül neki tökéleteset alkotni.

48. A VU-VÉ ELV KÖVETÉSE

Aki a világi tudományokba elmerül,
az napról-napra több vágy rabja lesz.
Aki a Tao-ba merül el, annak vágyai lelohadnak.
Egész addig, míg eljut a Vu-Vé-hez,
a Vu-Vé elvet követve, nem avatkozik a természet folyásába
és mégis minden magától rendben megy.
A birodalom kormányát csak az nyerheti el,
aki nem avatkozik kelleténél többet a dolgokba.
Ha valaki kelleténél többet avatkozik a dolgokba,
nem méltó az uralomra.

49. AZ IGAZI FELEBARÁTI SZERETET

A bölcsnek nincs önző szíve.
A népet úgy szereti, mint saját magát.
A jókkal szemben jó, a rosszakkal szemben is jó,
mert lényege a jóság.
Az igazakhoz hű, a hamisakhoz is hű,
mert lényege az emberszeretet.
A bölcs magánosan, csendes visszavonultságban él
a nagyvilágban, de szívébe zár mindenkit.
A nép föltekint és figyel reá,
ő pedig a népet gyermekének tekinti.

50. A SEBEZHETETLEN EMBER

A világra jönni annyi, mint a halál küszöbéhez jutni.
Életnek, halálnak tizenhárom csatlósa van.
Az ember alighogy megszületik, már ez a tizenhárom
csatlós viszi a halál felé.
Miért van ez?
Mert az ember a maga életét túlságosan vágyakban éli le.
Hallottam valaha a következőket:
Aki életét helyesen éli le, annak nem kell
vándorútján sem tigristől, sem orrszarvútól félnie.
Az ilyen ember az ellenség hadseregén át is
páncél és fegyver nélkül szabadon vonulhat el,
mert sem a tigris, sem az orrszarvú, sem a fegyver
nem tud neki ártani.
Miért van ez?
Mert az ilyen ember sebezhetetlen.

51. AZ ERÉNY GYAKORLÁSA

A Tao teremti a teremtményeket
és a belőle áradó legfőbb erő fenntartja,
testi formába önti és képességekkel ruházza fel őket.
Ezért a teremtmények közt nincs egy sem,
mely a Taot ne imádná és a legfőbb erőt ne tisztelné.
És ezt a Taonak kijáró hódolatot és a legfőbb erőnek
kijáró tiszteletet senki sem parancsolja rájuk,
ez a hódolat és tisztelet mindig önmagától jön.
Már a régiek is azt mondták:
A Tao teremti és fenntartja,
felneveli és gyarapítja a teremtményeket,
erőt ad nekik s tőle függ, hogy kifejlődnek és megérnek.
Ő gondoskodik róluk és védelmezi őket.
Azért a bölcs is alkot és mitsem mond a magáénak.
Tevékenykedik és nem igényel semmit.
Vezet, de nem parancsol.
Ez az igazi erény.

52. VISSZATÉRÉS AZ EREDETBE

A világ ősökát ég és föld anyjának hívhatjuk.
Aki anyját megtalálta, az az ő gyermekének tudja magát.
Aki az ő gyermekének tudja magát,
hűségesen kitart anyja mellett.
És az Én megszűntével vértézve van minden veszély ellen.
Ha az ember az érzéki világ ösztöneitől elzárja magát,
nyugodt lehet, ha a halál közeleg.
De aki a földi örömeket keresi,
annak nincs szabadulása, ha földi létét befejezte.
Megvilágosodott, aki a láthatatlan Taot látja.
Hős, aki lényének szelidségét megőrzi.
Az ilyen megvilágosodva tér az örök fényességhez.
Ha valaki a Tao fényességét élvezzi,
mindig visszatér az eredetbe.
Nem hal meg a testi halállal,
hanem bejut az örök életbe.

53. A GÖRBE ÚT

Ha elegendő megismerésem volna, hogy a Tao útján járjak,
csak attól félnék, hogy ne erőszakoljam a dolgok folyását.
Mert a nagy Taot rendkívül egyszerű elérni,
de az emberek szeretik a mellékutakat.
Ahol a paloták a kelleténél pompásabbak,
a mezőkön gyom burjánzik és a magtárak üresek,
ahol díszes tarka ruhákat öltenek,
ahol cifra kardokat viselnek,
ahol evés-ivásban mértéket nem tartanak,
ahol vagyont, kincseket gyűjtenek,
ott rablóvilág uralkodik, nem a Tao.

54. A BELSŐ SZEMLÉLET ÁPOLÁSA

Amit jól megalapoznak, az maradandó.
Amit jól őriznek, az nem vész el.
Akinak gyermekei és unokái vannak, annak emlékét az
utódok kegyeletes áldozatokkal tisztelik meg.
Ha a fejedelem a Taot a saját személyében ápolja,
akkor az ő erénye az igazi erény lesz.
Ha a családban ápolja a Taot,
akkor az ő erénye dúsan virul a családban.
Ha a községben ápolja a Taot,
akkor az ő erénye maradandó lesz.
Ha az országban ápolja a Taot,
akkor ez az egész országban áldásos lesz.
Ha a birodalomban ápolja az erényt,
akkor a boldogság egyetemes lesz.
A régiek szerint:
Az egyént a Taot követő személyhez képest kell értékelni.
A családot a Taot követő családhoz képest,
a községet a Taot követő községhez képest,
az országot a Taot követő országhoz képest,
a birodalmat egyetemes jóléte szerint kell értékelni.

55. AKI AZ ÖRÖKKÉVALÓT ISMERI, MEGVILÁGOSODOTT

Akiben az erény teljessége van,
hasonlatos az újszülött gyermekhez.
A gyermek semmit sem tud a mérges kígyóról,
sem a vadállatról, sem a ragadozó madárról.
A gyermek nem ismeri a veszélyt.
Csontjai gyengék, vágya erőtlen,
mégis erősen tud markolni.
A nemekről nincs tudomása,
de nemi szerve izgul.
Mert szervezete tökéletesen kialakult.
Egész nap kiabál és hangja mégsem rekedt,
mert testében tökéletes a belső összhang.
Aki az éggel való összhangzatot ismeri, az örökké él.
Aki az örökkévalót megismeri, az bölcs.
Aki magában az erényt gyarapítja, az boldog.
Aki a szív vágyait a lelkierőnek aláveti, az erős.
Ha a teremtmények kifejlődtek, akkor öregedni kezdenek.
Az öregség már Tao nélkül való állapot.
Ami Tao nélkül való, az közel van a véghez.

56. AZ ERÉNY NEM HIVALKODÓ

A bölcs, aki ismeri a Taot, nem beszél róla.
Aki beszél róla, nem ismeri a Taot.
Aki ismeri a Taot, ajkait bezárja
és az érzékek kapuit eltorlaszolja.
Ami éles, letompítja,
ami zavaros, megtisztítja,
ami vakító, mérsékeli,
igénytelen, mint a porszem.
Ez a Tao-val való titokzatos hasonlatosság.
A bölcs cselekvési módjában nem befolyásolható.
Sem szeretettel, sem ócsárlással, sem haszonnal,
sem kártevással, sem tisztességgel, sem becsméréssel.
Azért ő a birodalomban a legtisztéletreméltóbb férfiú.

57. AZ IGAZI KORMÁNYZAT

Az országot törvényekkel kormányozzák.
A háborúban cselvetéssel hadakoznak.
Természetes fejlődés mellett rend van az államban.
Honnan tudom, hogy ez így van?
Mert minél több tilalom és korlátozás van a birodalomban,
annál szegényebb lesz a nép.
Ha a birodalomban a fegyverek szabad használata
meg van engedve, akkor zavarok vannak a nép közt.
Minél több a ravaszság és mesterkedés
az emberekkel való bánásmódban, annál több
váratlan és szokatlan dolog történik.
Minél több törvényt és rendeletet hirdetnek ki,
annál több a tolvaj és rabló.

A bölcs már régen megmondta a következőket:
Én nem parancsolok és a nép mégis jólétben él.
Szeretem a békét és a nép magától becsületes lesz.
Nem erőszakolom a dolgokat s a nép magától boldogul.
Mentes vagyok a vágyaktól, és a nép
magától egyszerű és igénytelen lesz.

58. SZABADSÁG, ELNYOMÁS

Szabadságtisztelő kormányzat alatt a nép boldog.
Ahol túlbuzgó a kormányzat, ott nyomoruságos a nép élete.
A nyomoruság csak árnyéka a boldogságnak.
A boldogságra állandóan leselkedik a nyomor.
De ki látja be, hogy a legfőbb dolog,
ha nem kormányozzák túlságosan a népet?
Különben az igazak gonoszakká, a jók csalókká lesznek.
Valóban a nép szemének vaksága igen sokáig tart.

A bölcs ember igaz, de nem ejt sebeket.
Lelkiismeretes, de nem ócsárol másokat.
Igazságos, de nem önkénykedő.
Tündöklő, de nem hivalkodó.

59. TAKARÉKOSSÁG

A kormányzatban, mellyel az ember az eget szolgálja,
semmi sem oly fontos, mint a szükséges tartalék megteremtése.
A takarékoságot idejében kell megkezdeni.
Aki így cselekszik, az az erény kincseit gyűjti magának.
Aki az erény kincseit gyűjti magának, az mindenható.
Aki mindenható, az nem ismer határokat.
Aki nem ismer határokat,
az egész birodalom népét megnyeri magának.
Aki a birodalom népét megnyerte magának, az maradandó.
Az ilyennek még gyökere van a népben.
Útja a halhatatlansághoz vezet.

60. AZ URALKODÁS GYAKORLÁSA

Egy nagy birodalmat úgy kell vezetni,
mint ahogy a kis halakat sütik.
Ahol a birodalomban a Tao uralkodik,
ott a szellemek nem jutnak ártó szerephez.
Nem mintha erejük nem volna hozzá,
de erejüket nem érvényesítik ellenségesen az emberek ellen.
Egyszerűen csak nem ellenségesek az emberekkel szemben.
A bölcs uralkodó sem nyomja el a népet,
se az egyik, se a másik nem árt:
mert az erény egyesíti őket áldásos hatásukban.

61. AZ ALÁZAT DICSÉRETE

Egy nagy ország hasonlatos a folyamhoz,
melybe az Ég alatt minden víz beletorkollik.
Hasonlatos az asszonyhoz;
az asszony szelídségével meghódítja a férfit.
De a szelídség odaadást jelent.
A nagy ország közeledésével
megnyeri a kis országot.
A kis ország a nagyhoz való alkalmazkodásával
megnyeri magának a nagy országot.
Némelyek azért odaadók,
mert a másikat meg akarják nyerni,
és mások azért odaadók,
mert meg akarnak nyeretni.
De ha a nagy országok nem akarnak egyebet,
mint az embereket magukban egyesíteni és táplálni,
a kis országok nem akarnak mást, mint csatlakozni
és embertársaiknak szolgálni:
így mindkettő eléri célját, amire törekszik.
Ehhez azonban - mint mondtuk - szükséges,
hogy a nagyok emberségesek és odaadók legyenek.

62. AKI KERESI, MEGTALÁLJA A TAOT

A Tao minden teremtmények szent oltalma,
a jó emberek drága kincse,
a rosszak végső menedéke.
Szép szókkal sokat lehet az emberekkel elérni.
De nemes cselekedetekkel teljesen
meg lehet őket nyerni és irányítani.
De hát hogy állunk a rosszakkal?
Vajjon miért kellene őket veszni engedni?
Miattuk állították oda példának
az uralkodókat és minisztereket.
Bár a fejedelmeknek olyan főhivatalnokai vannak,
akik nefritlemezt tartanak szájuk előtt,
mikor az ég fiával beszélnek
és négyes fogaton járnak,
ez még mindig nem annyi, mint
a Tao-ban való megnyugvás és gyarapodás.
Vajon miért tisztelték a régiek a Taot?
Nemde azért, mert róla bizonyára elmondhatjuk, hogy:
Mindenki megtalálhatja őt, aki keresi
és ő a vétkeseknek elengedi vétküket.
Azért ő az egész világ tiszteletének tárgya.

63. A ROSSZAT IS JÓVAL VISZONOZZÁTOK

Cselekedjél a természet rendje szerint,
sohase erőszakold a dolgokat,
ne keresd a túlzott élvezeteket,
lásd meg a nagyot a kicsiben,
lásd meg a sokat a kevésben,
a rosszat is jóval viszonzd.
A nehezet addig vállald, míg könnyű,
a kicsiből csinálj nagyot.
Mert a világon a legnehezebb dolgok
valami könnyűvel kezdődnek.
A legnagyobb dolgok is
valami kicsivel kezdődnek.

A bölcs ember sohasem gondol a maga nagyságára,
éppen ezért képes tökéleteset alkotni.
Aki könnyen ígér, kevés hitelre talál.
Aki a nehezet könnyen veszi,
bizonyára sok nehézséget küzd le az életben.
A bölcs mindig mérlegeli a nehézségeket.
És éppen azért mindent könnyűnek talál.

64. ÜGYELJ A JELENTÉKTELENRE IS

Ami nyugszik, könnyen tartható.
Ami még nem jelentkezett,
arra könnyen lehet készülni.
Ami gyenge, könnyen törik.
Ami csirájában van, még elfojtható.
Azért légy óvatos és előrelátó,
nehogy valami baj érjen.
A rendről addig kell gondoskodni,
míg a zavar be nem következik.
A fatörzs hajszálvékony gyökérből fejlődik.
A 9 emeletes tornyot is egy kosárnyi földből kezdik rakni.
Az ezer mérföldnyi út is egy lépéssel kezdődik.
Aki a természet folyása ellen tesz, kárát vallja.
Aki csak magának kapar, előbb-utóbb vesztes lesz.
Ezért a bölcs nem cselekszik önzésből,
és soha nem lesz kárvallott.
Nem kaparint semmit magához és nem vesz semmit.
Ellenben a nép, mely mindig a hasznót nézi,
mielőtt befejezne valamit, elrontja,
mert a kivitel előtt elhanyagolta a célt.
Ha az ember a végét úgy megfontolná,
mint a kezdetet, akkor nem szenvedne kárt.
A bölcs legyőzi szenvedélyét,
s nem becsüli sokra a nehezen elérhető javakat.
Nem törekszik a tudós dicsőségére
s ahol a tömeg jár, azt a teret kerüli.
A természet rendje szerint cselekszik,
anélkül, hogy zavarná azt (fondorlattal vagy erőszakkal).

65. A TISZTA LÉLEK

Akik régente kitűntek a Tao követésében,
azok nem törődtek a nép felvilágosításával,
hanem egyszerű és természetes
viszonyok közt tartották a népet.
Tanult népet nehéz vezetni.
Az államot ravasz fogásokkal kormányozni
annyi, mint tönkretenni.
Aki az államot nem fondorlattal kormányozza,
az boldoggá teszi azt.
Aki ezt a két dolgot tudja, az példakép.
Ha valaki a nép eszményképe tud lenni,
az ilyen uralkodót az igazi erény díszíti.
Az ilyennek erénye mélységes és messze világító,
egyéniisége mindenkitől különböző
és működése nagy elismerést arat.

66. ÖNMEGTAGADÁS

Hogy a folyamok és a tengerek
a völgyek összes vizeinek királyai,
ez onnan van, hogy mélyebben fekszenek.
Ezért ők az összes vizek királyai.
Ennek megfelelően a bölcs,
ha mint uralkodó az emberek fölött akar állni,
akkor szolgálja őket.
Az ilyen uralkodó a nép igazi vezetője.
Jóllehet a maga énjét háttérbe szorítja.
Ily módon a bölcs fejedelem uralkodik
anélkül, hogy a nép el lenne nyomva.
Az első helyen van anélkül,
hogy valaki mellőzve érezné magát.
Az emberek szívesen emelik maguk fölé,
mert mások jogát nem teszi vitássá.
S mert nem törtet, hogy előre jusson,
senkise versenyezhet vele.

67. A HÁROM KINCS

Az egész világ nagynak nevez engem
és azt mondja, hogy más vagyok, mint a többi ember.
De éppen ebben rejlik a nagyság,
hogy valaki más, mint a többi.
A többiek tündökölni akarnak,
pedig valóságban kicsinyek.
Van három kincsem, ezeket becsülöm és megőrzöm.
Az egyik a szeretet,
a másik a megelégedés,
a harmadik az alázat.
A szeretet erőssé teszi az embert.
A megelégedés nagylelkűvé.
Az alázat tesz képessé
egy birodalom kormányzatára.
Manapság az emberek mitsem akarnak
tudni a felebaráti szeretetről.
Manapság az emberek kíméletlenek.
Semmit sem akarnak tudni a takarékoságról
s ehelyett annál pazarlóbbak.
Semmit sem akarnak tudni a szerénységről,
ehelyett annál jobban törtető.
De ez maga a halál!
A szeretet a harcban győztessé, a védekezésben erőssé tesz.
Az ég irgalmával átöleli, akit meg akar menteni.

68. AZ ÉGGEL VALÓ ÖSSZHANG

Az igazi vezér nem háborúskodó.
Az igazi katona nem indulatos.
Az igazi győző erőszak nélkül győz.
Az győz igazán, aki önmagát legyőzi.
Ez a békéhez vezető igazi út.
Ez az emberek vezetésének erénye.
Ez az Éggel való összhang.
Ősidőktől fogva ez a legfőbb eszme.

69. A TITOKZATOS MEGFEJTÉSE

Egy bölcs hadvezér azt mondta:
„Jobb a vendég szerepét játszani, mint a gazdáét.”
„Jobb egy lábnnyira visszahúzódní,
mint egy hüvelyknyível előre menni.”
Ez annyít jelent, mint előrejutni menetelés nélkül,
visszaszorítani fegyver nélkül,
célt érni erőszak nélkül,
foglyot ejteni fegyver nélkül.
Nincs nagyobb baj, mint egy könnyelmű háború.
Aki könnyelműen támad,
az a legértékesebb kincseit elveszti.
Ahol két sereg összeütközik, ott az győz,
aki azt nehéz szívvel teszi.

70. NEHEZEN ÉRTENEK MEG

Az én szavaim igen könnyen érthetők,
igen könnyen követhetők.
És még sincs senki az országban,
aki azokat megérteni és követni képes.
Szavaim egy tiszteletet parancsoló Atyától,
műveim az Úrtól erednek.
Azért nem értenek meg engem az emberek,
mert a Taot nem értik meg.
Hogy kevesen értenek meg, ez az én dicsőségem.
A bölcs durva gyapjúruhában jár ugyan,
de keblében kincseket hordoz.

71. A LEGFŐBB TUDOMÁNY

A legfőbb tudomány saját tudatlanságunk beismerése.
Betegség nem tudni, hogy mitsem tudhatunk.
Aki ezt a betegséget felismeri, nem lesz beteg.
A bölcs nem beteg, mert ő ezen betegséget felismeri.
Azért a bölcs mentes ezen betegségtől.

72. MEGELÉGEDÉS

Ha az emberek nem óvatosak a veszéllyel szemben,
akkor valami igen nagy veszélynek tehetik ki magukat.

Senki se tartsa a maga helyzetét szűkösnek,
senki se legyen sorsával elégedetlen.

Az életviszonyok csak azért szűkösek,
mert az ember nincs velük megelégedve.

A bölcs tisztában van önmagával,
de nem vágyik tekintélyre.

A bölcs ismeri a maga értékét,
de sohasem becsüli túl önmagát.

Épp azért kerül ki az utóbbit és keresi az előbbit.

73. NAGY AZ ÉG HÁLÓJA

Akinek van bátorsága vakmerőnek lenni, az öl.
Akinek nincs bátorsága erre, az kíméli az életet.
Mindkettő lehet hasznos és káros is.

De ki tudja megmondani, hogy az ég kit ejt el?

Ezért nehéz a bölcsnek a döntés.

Az ég Tao-ja erőszak nélkül tud győzni.

Nem parancsol, mégis engedelmeskednek neki.

Nem szólít senkit, mégis önként hódolnak neki.

Nyugodtan vár, de biztos a maga célja felől.

Az ég hálója tágas, de senki sem kerül ki.

74. AZ ÖNÁMÍTÁS KORLÁTOZÁSA

Ha a nép nem fél a haláltól,
hogyan lehet akkor megfélemlíteni?
Ha az emberek intézményeket létesítenének,
hogyan a nép állandóan féljen a halálbüntetéstől
és ha minden gonosztevőt be lehetne börtönöztetni
és kivégeztetni, - ki merné ezt megtenni?
Van egy élet-halál fölött ítélő nagy bíró,
aki halállal sújtja a gyilkost.
Megmondattott:
Aki a legfőbb büntetőbíró helyett halállal büntet,
hasonlatos ahhoz az avatatlanhoz,
aki az ácsmester helyett veszi kezébe a fejszét.
Hogy valaki e nagy ácsmester helyett
vegye kezébe a fejszét, az ritkán esik meg
az illető kezének megsebzése nélkül.

75. A VÁGYAK KÁRT OKOZNAK

A nép éhez, mert az ország előkelői
túlsok adójövedelmet emésztnek föl.
Ezért van, hogy a nép éhez.
Hogy a nép nehezen kormányozható, ez onnan van,
mert az állam vezetői túlsok rendszabályt alkalmaznak.
Ezért kormányozható nehezen a nép.
Hogy a nép a halált könnyen veszti,
ez onnan van, mert vágyik az élet buja élvezetére.
Aki nem becsüli sokra az élet örömeit,
okosabb, mint aki túlbecsüli azokat.

76. AZ ERŐS ÉS A GYENGE

Az ember teste életében hajlékony és puha.
Mikor meghal, merev és kemény.
Minden a nagy természetben: fű, fa, bokor,
amíg él, hajlékony és nedvdús,
de amikor elhal, száraz és merev lesz.
Ebből is látjuk, hogy a merevség
és keménység a halál kísérője.
A hajlékonyság és puhaság az életé.
Aki csak fegyvereiben erős, az nem győz.
A legerősebb fa leghamarább dül ki.
A merevség és keménység alsóbbrendű,
a rugalmasság, puhaság felsőbbrendű.

77. AZ ÉG TAO-JA

Az ég Tao-ja mennyire hasonlít az íjjászéhoz!
A magasat leszorítja, az alacsonyt fölemeli.
Elvesz azoktól, akiknek sok van,
hogy másoknál a hiányt enyhítse.
Az ég Tao-jának tevékenysége az:
A bőséget csökkenti, a hiányt enyhíti.
Az ember Tao-ja nem szokott így cselekedni.
Hanem elvesz ott, ahol kevés van,
azért, hogy a bővelkedőnek adjon.
De hol van az az ember, aki bőségben él
és gazdagságát az egész ország javára használja fel?
Csak az képes erre, akit a Tao megvilágosított.
Ezért a bölcs ad, anélkül, hogy jutalmat várna.
Tökéleteset alkot anélkül,
hogy abból magának érdemet kovácsolna.
Bölcsességét sose fitogtatja mások előtt.

78. KIRÁLY ÉS FŐPAP

Az egész világon nincs lágyabb valami, mint a víz.
És mégis legerősebb abban, hogy legyőzi a szilárdat.
Legyőzhetetlen, mert mindenhez alkalmazkodó.
Mindenki tudja, hogy a gyenge legyőzi az erőset,
a puha a keményet.
De senki se tud aszerint cselekedni.
Ezért mondja a bölcs:
„Aki a világ bűnét magára veszi, az az igazi főpap.
Aki az ország terhét magára vállalja, az igazi uralkodó.”
Igaz, de mily csodás szavak ezek!

79. A KÖTELESSÉGRŐL

Ahol valami nagy viszálykodást egyenlítenek ki,
ott mindig megmarad valami a gyűlölködésből.
Hogy lehet ezt jóvátenni?
A bölcs csak arra ügyel,
hogy maga híven teljesítse kötelességét.
És nem gondol arra,
vajjon a többiek is így cselekszenek-e.
Az erényes ember tudja kötelességét.
Aki nem követi az erényt,
az a maga jogait hangoztatja.
Az ég Tao-ja nem ismer kedvezést.
Az ég Tao-ja a jókat mindig segíti.

80. AZ ESZMÉNYI ORSZÁG

Elképzelek magamban egy kis országot kevés lakossal.
Legyen benne tíz vagy több derék hivatalnok,
és ezeknek ne kelljen a hatalmukat igénybe venni.
A nép ne féljen a haláltól,
és ne vándoroljon a távoli országokba.
Bár van hajója, kocsija,
ne kelljen messze távolba utaznia.
Bár van fegyvere, páncélja,
ne kelljen sose hadakoznia.
Az emberek térjenek vissza ahhoz az egyszerű állapothoz,
amikor zsinórcsomókat használtak írásként.
Legyen ételük jóízű, ruhájuk egyszerű és csinos.
Lakásuk békés, erkölcsük szelídek.
A szomszéd közösségek oly közel legyenek egymáshoz,
hogy a kakaskukorékolás és kutyaugatás
egymáshoz áthallható legyen.
Az emberek éljenek nagy kort,
és haljanak meg anélkül,
hogy ide-oda utaztak volna.

81. A TAN LÉNYEGE

Az őszinte szó nem mindig kellemes.
A kellemesen hangzó beszéd nem mindig őszinte.
A Taot követő ember nem vitatkozik.
Aki vitatkozik, az nem Tao-követő.
A Tao-követő nem tudálékos.
Aki tudálékos, az nem ismeri a Taot.
A bölcs ember nem gyűjt kincseket.
Minél többet tesz másokért,
annál többje van neki.
Minél többet ad másoknak,
annál gazdagabb.
Az ég törvénye az, hogy áld
anélkül, hogy ártana.
A bölcs ember törvénye az,
hogy a természet rendje szerint él és cselekszik.